

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Fényképekkel illusztrált újságcikkek jogtalan felhasználásával okozott vagyoni hátrány

Ügyszám: SZJSZT 16/2002

A rendőrség által feltett kérdések:

1. Az N. Bt. által megadott összegek a bűncselekménnyel okozott kár értékeként figyelembe vehetőek-e, azok azt fedik-e?
2. Amennyiben nem, úgy kérem megállapítani a két fénykép, illetve a két cikk jogtalan felhasználása során keletkezett anyagi kár értékét.

Az eljáró tanács válasza:

A Szerzői Jogi Szakértő Testületnek a rendőrségnek – a Btk. 329/A. §-ának (1) bekezdésében meghatározott szerzői jogok vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése vétségének, illetve bitorlás büntettének alapos gyanúja miatt indított büntetőügyben történt – kirendelése kapcsán a fenti kérdésekre kell feleletet adnia, illetve állást foglalnia.

Ad 1. A csatolt iratok és időszaki lapoldalak fénymásolatainak átvizsgálása alapján megállapítható, hogy a feljelentő által a lapban megjelentetett 2 hasábos 1 oldalas fényképekkel, illetve rajzzal illusztrált ismeretterjesztő jellegű újságcikkről, valamint két darab fényképről van szó, amelyeket kb. fél évvel később, egy másik, azonos jellegű szintén időszaki lapban más – a bűncselekmény gyanúsítottjának – neve alatt, illetve hirdetés kapcsán tettek közzé.

Az eljáró tanács véleménye szerint, elsősorban abban a kérdésben kell állást foglalni, hogy az újságban közzétett, említett alkotások szerzői jogi védelem alatt állnak-e. Továbbá, hogy a cikkek, illetve fotók más neve alatt, illetve a szerzői jogi jogosultak engedélye nélkül történő közzétételével milyen összegű kár keletkezett és kinek a sérelmére.

A kérdésekre történő válaszadásnál célszerű kettéválasztani, az újságcikkeket és a fotókat.

Az eljáró tanács a vizsgálat tárgyává tett írásművek tekintetében megállapítja, hogy azok a hatályos szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény, (továbbiakban az Szjt.) 1. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerinti irodalmi alkotásként szerzői jogi védelem alatt állnak.

A védelem az Szjt. 4. §-ának (1) bekezdése értelmében az írásmű szerzőjét, azt a természetes személyt illeti meg, aki a művet megalkotta.

A szerzőt a szerzői jogi védelem /Szjt. 9. § (1), (2) és (3) bekezdése, 10. § (1) bekezdése, és 12. § (1) bekezdése/ alapján kizárólagos jogaként megilleti, hogy választása szerint művét nevének feltüntetésével, vagy név nélkül nyilvánosságra hozza, felhasználja, illetve erre másnak engedélyt adjon.

A mű felhasználására irányuló engedély feltételeit a szerző és a felhasználó szerződésben határozzák meg. A szerző, a szerzői jogi törvényben meghatározott kivételektől eltekintve, a vagyoni jogokat megtartja, a felhasználás jogát a felhasználási szerződés feltételei által meghatározott körben csak időlegesen (meghatározott időre, vagy példányszámra) adja át a felhasználó részére.

A felhasználó csak akkor szerez kizárólagos és határidő nélküli felhasználási jogot, ha ezt a szerződésben a felek kifejezetten kikötik.

Napilapok és folyóiratok gyakorlata szerint, cikkeket részben külső szerzőktől (ún. külsősöktől), részben pedig a lap kiadójával, illetve szerkesztőségével munkaviszonyban álló munkatársaktól közölnek. Ennek a megkülönböztetésnek a vélemény szempontjából azért van jelentősége, mert, míg a munkaviszonyban létrehozott írások vagyoni jogait, azaz a további minden korlátozástól mentes rendelkezés jogát a lap megszerzi, addig a nem munkaviszonyban létrehozott írás (publicisztikai mű) tekintetében a fentiekben kifejtettek szerint, ez a jog a szerződés keretei között általában az egyszeri közzétételre szól és nem ad a további felhasználások engedélyezésére, további rendelkezésre jogot, csak akkor ha a felek ezt a szerződésükben kifejezetten kikötik.

A szakvéleményben megválaszolandó kérdés vonatkozásában ez azt jelenti, hogy amennyiben az E. D. felelős kiadója a közzétett cikkek vagy cikk vagyoni jogait a szerzőkkel kötött munkaszerződéssel nem szerezte meg, akkor a szerzői jog bitorlásával megvalósuló cselekmény sértettje elsősorban a szerző, akinek a jogsértéssel névjoga is sérült, és akinél a keletkező vagyoni hátrány összege minimum az adott cikkért (írásokért) kapott honoráriummal, díjjal azonos.

Amennyiben az E. D. felelős kiadója, az írások, vagy az írás vagyoni jogait megszerezte, illetve harmadik személyre engedélyezhető felhasználási jogot szerzett, úgy kizárólag nála keletkezett a bűncselekménnyel okozott kár.

Ennek összegszerű megítélését nagyban befolyásolja a (felhasználó) közzétételre vállalkozó lap példányszáma, a cikkek szerzőjének ismertsége. Tekintve, hogy mind a szerző és a folyóirat kiadója, mind pedig a folyóiratkiadók egymás közt szabad alku keretei között a piac törvényeinek megfelelően alakítják ki a közzétételért járó díjat, ez esetenként nagy szóródást is mutathat, így az eljáró tanács hozzávetőlegesen egy-egy cikk esetében 5.000-20.000 Ft közötti összegben határozza meg a bűncselekménnyel okozott kár összegét.

A rendelkezésre bocsátott fénymásolatban látható fotók alkalmatlanok arra, hogy az eljáró tanács azokat szerzői jogilag minősítse.

Az eljáró tanács ismeretei szerint az ilyen jellegű fotóknak vagy részleteiknek másodközléséért az előzőekben már hivatkozott feltételektől függően képenként maximum 10.000 Ft díjat fizetnek.

Fentiek alapján az eljáró tanács véleménye szerint az N. Bt. által megjelölt kárértékek túlzottnak tekinthetők.

Ad 2. A keletkezett kárérték tekintetében az eljáró tanács az első pontban adott válaszában állást foglalt.

Budapest, 2002. június 13.

dr. Pálos György
a tanács elnöke

dr. Koltay Krisztina
a tanács előadó tagja

dr. Debreczenyi Ferenc
a tanács szavazó tagja